

เทศน์เช้า วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันสิ้นปี งานเลี้ยงต้องมีวันเลิกรา ถึงเวลาแล้วมันหมุนของมันไป งานเลี้ยงต้องมีวันเลิกรา.. นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตของเราเนี่ยมันมีเลิกรา เลิกรอย่างไร ถึงสิ้นปีเรายังอยู่กับมันนะ ถ้าเราไม่ได้อยู่กับมัน เราไม่ได้เห็นมัน เราไม่ได้ส่งเสีย เขาสิ้นปีเก่าขึ้นปีใหม่ เขามีการรื่นเริงกันตลอดเวลา ความรื่นเริงอย่างนั้นมันเป็นเรื่องของโลก เขาหลงโลกของเขา แต่ของเรานี้เรามีอยู่ชีวิตอยู่ เราเข้าใจของเรา เห็นไหม นี่งานเลี้ยงยังมีเลิกรา

สิ้นปีมันสิ้นปีไป ปฏิทินนี่นะมันเพิ่งมามีเมื่อสมัยเร็วๆ นี้เอง แต่เดิมปฏิทินเขามีอย่างไรรู้กัน แต่จริงๆ เขาก็ถือดวงจันทร์ ถือดวงอาทิตย์ ถือธิดามาต่างๆ เขาจะถือของเขาไป นี่มันเป็นเรื่องของโลกๆ โลกเขาคิดขึ้นมาได้

แต่ของเรานี้สิ่งที่สิ้นไป ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เห็นไหม มรณานุสติ เวลาเราคิดถึงความตายๆ คนคิดถึงความตายไม่ได้ พอคิดถึงความตายจิตใจมันห่อเหี่ยว ถ้าเราคิดถึงความตายได้มันจะย้อนกลับมาสู่ตัวตนของเรา เราจะไม่ห่อเหี่ยว จะไม่ทะเลาะทะยานจนเกินไป นี่เป็นมรณานุสติ

แต่เวลาเราทำหน้าที่การงานของเรา เราต้องตั้งใจทำหน้าที่การงานของเราเพื่ออะไร เพื่อปัจจัยเครื่องอาศัย เกิดมาเป็นมนุษย์มันต้องมีปากมีท้องเหมือนกัน ทุกคนต้องการปรารถนาความมั่นคงของชีวิต.. ถ้าเราไปตื่นกับโลกภายนอก เราจะมองไม่เห็นคุณค่าของชีวิตเราเลย

คุณค่าของชีวิต เห็นไหม ความรู้สึกอันนี้ ความทุกข์ความยาก นี่วิทยาศาสตร์ เขาบอกว่าวิทยาศาสตร์ คนฟังซีดีรามาก เมื่อวานเขาถามว่า “หลวงพ่อบุญเสฐ วิทยาศาสตร์หรือ?”

เราว่าไม่ได้บุญเสฐวิทยาศาสตร์ เวลาเราพูดธรรมะเราก็พูดอิงวิทยาศาสตร์ ถ้าเราไม่อิงวิทยาศาสตร์ธรรมะมันจะเกิดขึ้นมาได้ยังไง ความชัดเจนของธรรมะ เห็นไหม

ธรรมะอิงวิทยาศาสตร์เพื่อให้เราจับต้องได้ เพราะเราศึกษาวิทยาศาสตร์ แต่ความสุข ความทุกข์ของคน อธิบายออกมาเป็นวิทยาศาสตร์ได้ไหม? จิตใจที่มันละเอียดอ่อน อธิบายเป็นวิทยาศาสตร์ออกมาได้ไหม? มันอธิบายเป็นวิทยาศาสตร์ออกมาไม่ได้ วิทยาศาสตร์มันเป็นการพิสูจน์เท่านั้นเอง แต่ธรรมะมันเหนือ เห็นใหม่ เราถึงบอกว่า “ธรรมะเหนือธรรมชาติ!”

ธรรมชาติคือวิทยาศาสตร์ สิ่งที่พิสูจน์วิทยาศาสตร์ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเหนือธรรมชาติ ถ้าธรรมะเหนือธรรมชาติคือธรรมะอันนี้ไง ธรรมะสิ่งที่เป็นคุณค่าของชีวิตไง ถ้าคุณค่าของชีวิต เห็นใหม่ สิ้นปี สิ้นเดือน

หลวงตาบอกว่า “มีดแข็ง มีดแข็ง มันมีดแล้วสว่าง มีดแล้วสว่าง” เราไปสมมุติมันกันขึ้นมา พอเราสมมุติขึ้นมาเราก็ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่กัน มันเป็นประเพณี วัฒนธรรม ประเพณีวัฒนธรรม ๆ มันดีไว้อย่างหนึ่งแบบว่า คูสิ เขาปิดบัญชีกันแล้วขึ้นบัญชีใหม่ ปิดบัญชีแล้วมันมีการจบ มีการตัดตอนกัน

นี่ก็เหมือนกัน สิ้นปี เห็นใหม่ สิ่งใดที่ไม่ดีไม่งามให้มันสิ้นกันไป แล้วเราจะตั้งใจชีวิตของเรา เราจะตั้งต้นของเรา เราทำคุณงามความดีของเราไป ทำไมเราต้องทำคุณงามความดีด้วยล่ะ.. คุณค่าของชีวิต! คำว่าคุณค่าของชีวิต ถ้าคุณงามความดีนี้ชีวิตต้องการอะไร? ชีวิตต้องการความสุข แล้วความสุขที่เราตะครุบเงากันนี้มันจะเป็นความสุขจริงไหม ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันเป็นความสุขจริงนี้ความสุขมันเป็นอย่างไร

“สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี”

แล้วสงบอย่างไรมันถึงจะสงบล่ะ นี่มันไม่สงบ เราวิ่งเต้นกัน วิ่งหาความสงบกัน แล้วมันไม่สงบหรอก ถ้านั่งลงกับที่แล้วกำหนดพุทโธ กำหนดลมหายใจเข้าออกให้จิตมันทรงตัวของมัน ถ้าจิตมันทรงตัวของมันได้นะ “สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี”

ความพอใจของเรา คูสิ เราขาดแคลนเราก็ต้องการสิ่งใดมาเพื่อถมเต็มในความขาดแคลนนั่น คนที่เขาอึดเต็มของเขา ความขาดแคลนนั่นมันมีวันอึดเต็มใหม่ล่ะ ตัณหา มันสิ้นฝั่งนะ สิ่งต่างๆ นี่มันสิ้นฝั่ง สิ้นไปตลอดเวลา นี่มันถึงต้องหยุดได้ การหยุดได้ก็

หยุดหัวใจเราก่อน ถ้าหยุดหัวใจเราก่อน สิ่งที่เราขาดแคลนๆ มันเหลืออีก มันมากกว่าขาดแคลนอีก แต่เราขาดแคลนเพราะใจเราขาดแคลนใจ จิตใจมันพร่อง เห็นไหม ถ้าจิตใจมันพร่องนี่ถมเท่าไรก็ไม่เต็ม

ทะเลเขายังถมกันได้ เขาคำนวณขนาดไหนเขาก็ถมกันได้ เขาจุดโคลนขึ้นมาถมกันได้ แต่ถมให้หัวใจมันเต็มมันไม่เต็มหรอก แต่ถ้ามันพอของมัน เห็นไหม ใครไปถมให้ใจนี้เต็ม ไม่ต้องเอาอะไรไปถมให้มันเต็ม มันเต็มของมันเองขึ้นมาได้เพราะมันเป็นความรู้สึก.. มันเต็มของมันเองได้นะ แต่ถ้าเราถมมันถมไม่เต็มเพราะอะไร เพราะค้นหาความทะยานอยากมันไม่พอใจ เราไม่พอใจ

คูสิ ลูกเรานี้เราต้องการปรารถนาให้ลูกเป็นคนดีตลอดเลย เราให้เขาเต็มที่เลย แต่เขาก็ไม่พอของเขา แต่ถ้าเราจำกัดนะต้องแค่นี้ เห็นไหม เวลาญาติเลี้ยงถึง เช้า ๔ เย็น ๓ มันไม่พอใจหรอก เออ.. เอาใหม่ เอาเช้า ๓ เย็น ๔ มันบอกว่ำน้อยไป อย่างนั้นเอาเช้า ๔ เย็น ๓ มันบอกว่ापอดี มันก็อันเดิมนั่นแหละแต่มันพอใจ

ญาติเลี้ยงถึง พอถึงมันพอใจมันก็ไม่ประท้วง ถ้ามันไม่พอใจเช้า ๓ เย็น ๔ เขาให้ผลไม้มันเช้า ๓ ผล เย็น ๔ ผลมันบอกว่ำน้อยกินไป ถ้าอย่างนั้นเราเปลี่ยนนะ เอาเช้า ๔ ผล เย็น ๓ ผล เออ มันบอกว่าเยอะขึ้น เห็นไหม นี่มันเป็นความพอใจ จากประท้วงมันไม่ประท้วงแล้ว

นี่ใจถ้าใจมันพอดี ใจมันพอได้ แต่คำว่าพอได้นะ ไม่ใช่พอด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยากนะ พอด้วยกิเลส กิเลสมันไม่พอมันอ้างว่ापอ แต่ถ้ามันพอในเนื้อหาสาระของมัน พอนี้มันพอเพราะเหตุใด มันจะพอเพราะเหตุใดละ ถ้ามันพอของมันได้ เห็นไหม ชีวิตของมันจะมีความสุข แล้วหน้าที่การงานจะทำด้วยความรื่นเริงนะ นี่ที่เราทำกันทุกซ່อยู่นี้เพราะอะไร เพราะว่ามันไม่ได้ตั้งใจ เราตั้งเป้าอริชฐานบารมี

ถ้าเราบอกว่าส่งนี้พอเพียงแล้ว ทุกอย่างพอแล้วไม่ต้องทำอะไรเลย ไม่ใช่! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านืออริชฐานบารมี อริชฐานตั้งเป้า.. ถ้าตั้งเป้าทำแล้วถึงเป้าหรือไม่ถึงเป้า เห็นไหม คูสิ เวลาพวกเราปรารถนาพุทธุกุมินีตั้งเป้านั้นเลย แล้วเราทำถึงเป้าไหมละ ไปที่ทอดยไปสละหมด

เพราะมันทนความบีบคั้นของกิเลสไม่ไหว แต่ถ้าเป็นพระโพธิสัตว์ต้องไปให้ถึงที่สุดนะ ต้องเสียดๆ ไปทุกๆ อย่าง นี่ตั้งเป้า

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าใจเราพอเพียงแล้ว จิตใจเร่อิ่มพอแล้วนี่มันตั้งเป้าของมัน จะทำเท่านั้นๆ แล้วทำแล้วมันมีสติสัมปชัญญะ เราไม่เป็นจู้จ๋า เราไม่เป็นทาสเขา.. การขยันหมั่นเพียรไม่ใช่ตัณหาณะ ตัณหาคือการล้นฝั่ง มันไม่มีขอบเขตของมัน แต่เราตั้งเป้าของเราเราทำของเราณะ อานาจวาสนามันถึงที่สุดมันทำของมันได้

ถ้ามันทำของมันได้ เห็นไหม สิ้นปีเก่าเราเตือนใจเรา สิ้นปีนี้เป็นเรื่องของโลก คุณติโลกที่เขาเฉลิมฉลองกันเขาเป็นเรื่องโลกๆ สุดท้ายแล้วพอไปทำงานใหม่นี้อ่อนเพลียไปหมดเลย แต่ถ้าของเรานี้เราเข้าใจ เราอยู่กับโลก โลกเขาฉลองปีใหม่กัน เราก็ฉลองชีวิตของเรา ให้ชีวิตเรานี้เราเห็นปีเก่าสิ้นไป เห็นปีใหม่จะผ่านมา ปีใหม่จะเข้ามาในชีวิตเรา แล้วเราจะดำรงชีวิตอย่างไร

เราตั้งชีวิตของเราอย่างนี้ เราจะไปบังคับให้โลกเป็นเหมือนเราทั้งหมดไม่ได้ เพราะความคิดของคนมันหลากหลาย เรื่องของจิตวิญญาณ เรื่องของความรู้สึกนึกคิดของคนเราควบคุมไม่ได้ เราทำตัวของเราก่อน ถ้าตัวของเราดี ตัวของเรามีหลักการดี

นี่ปีใหม่พຽงนี้ เริ่มตั้งแต่พຽงนี้ว่าเราจะทำอย่างไร เราเปลี่ยนแปลงชีวิตเราอย่างไร เพื่อประโยชน์กับเรา เห็นไหม นี่งานเลี้ยงมีเลิกรา เขาเลิกกันไปแล้วแต่ชีวิตเราจะเลิกราใหม่ เราจะตั้งต้นชีวิตของเราอย่างไร เอาเป็นคติ เอาเป็นตัวอย่าง สิ่งที่เขาใช้กันเป็นโลกๆ เราเอามาใช้เป็นธรรมคือเตือนสติเรา เตือนสติสัมปชัญญะของเรา เตือนเพื่อคุณงามความดีของเรา.. ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เราทำเองเราได้หมดแหละ เราดื่มน้ำเย็นสะอาด น้ำจืดสะอาด ใสสะอาดบริสุทธิ์เข้าไปในร่างกายของเรา เราจะได้ประโยชน์ของเรา ถ้าเราไม่ได้ดื่มน้ำจะไม่เป็นประโยชน์ของเรา

นี่ก็เหมือนกัน เราทำความดีก็เป็นของเรา ใครจะติฉินนินทา ความดีก็คือความดี เราทำชั่วช้าลามกขนาดไหน เขาจะชื่นชมว่าดีขนาดไหน มันก็เป็นความชั่วช้าลามกของเรา นี่มันทำความดี ทำดีเพื่อเรา ถ้าทำดีเพื่อเราแล้วสบายใจ ใครจะติฉินนินทามันเรื่องของเขา เขาไม่รู้อะไรกับเราหรอก เขาจะว่าอย่างไรก็เรื่องของเขา เราทำดีของเรา ความดีของเราแล้วความดีของเรานี้เราคัดเลือกของเรา

มันตั้งแต่เด็กๆ ขึ้นมา เห็นใหม่ เด็กมาวัดนี้ถือว่าดีแล้ว ทีนี้พอโตขึ้นมามันพัฒนาขึ้นมา เด็กมาวัดแล้วต้องนั่งสมาธิภาวนา พอนั่งสมาธิภาวนา พอโตขึ้นมาแล้วต้องเดินจงกรม นี่มันพัฒนาของมันขึ้นมา.. ความดีของใคร ความดีของเราจะพัฒนาขึ้นไป ไม่ใช่ที่เราดีแล้ว เราดีแล้ว พระพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวางก็เป็นจิตใจอ่อนนุ่มไม่ทำอะไรเลย นี่ปล่อยวางแล้ว โอ๊ย.. ปล่อยวาง อย่างนั้นไม่ใช่!

การปล่อยวางคือเศรษฐกิจ นี่เศรษฐกิจจริง ทำเป็นจริงแล้วปล่อยวาง ธรรมะเหนือธรรมชาติ รู้สังขาร รู้ความจริงทั้งหมดแล้วปล่อยวางมันไว้ แล้วจิตใจหลุดเหนือมันออกไป หลุดพ้นจากมันมา แล้วจะพ้นออกมาอย่างไร นี่ธรรมะเป็นอย่างนี้ ธรรมะเหนือธรรมชาติ!

ถ้าธรรมะเป็นธรรมชาติคือปล่อยวางไป ปล่อยวาง มันก็เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ มันก็เป็นสสารอันหนึ่งที่หมุนไปในวัฏฏะ แล้วเราบอกอันนั้นปล่อยวาง ปล่อยวางแบบไม่ใช่พุทธศาสตร์ พุทธศาสตร์นะปล่อยวาง นี่พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันรู้ มันตื่น มันเบิกบานของมัน มันรู้จริงของมัน แล้วมันซึ่งใจมาก เป็นอย่างนี้หนอ! มันลึกซึ่งขนาดนี้หนอ! แล้วปล่อยวางมันไว้ตามความเป็นจริง

เราหลุดพ้นมันมานะเหนือโลก แล้วไม่มีใครรู้ได้ ไม่มีใครรู้ทัน เราจะรู้ของเราเอง มันเป็นปัจเจกตั้ง มันเป็นสันตภิภูฏิกโก รู้ในหัวใจ! รู้จริงๆ! ไม่ใช่รู้ปลอมๆ.. รู้รอดอ้าง รู้อ้างอิง อ้างอิงอย่างนั้นอ้างอิงธรรมะพระพุทธเจ้าใครก็อ้างได้ แต่เป็นความจริงไหมล่ะ เพราะอ้างอิงเลยพูดผิดๆ ใจ ถ้ารู้จริงจะไม่ผิด รู้จริงจะเป็นความจริง

นี่ปีเก่า ปีใหม่ เราเอาเป็นคติเตือนชีวิตเราให้มีสติสัมปชัญญะ อยู่กับความจริง เราได้แค่ไหนแค่นั้น พยายามทำของเรา เห็นใหม่ เราเกิดมาพบพุทธศาสนา.. ศาสนาสอนให้เราพ้นจากทุกข์ได้ ศาสนาอื่นนะเขาจะสอนให้เราไปอยู่กับพระเจ้า ให้ยอมจำนนสิ่งต่างๆ อ่อนน้อมเอาขอเอาแล้วว่าได้ๆ ประสาเรา

โอ้! ได้ๆ อย่างนั้นมันรู้ อมันพยายามทำหัวใจให้สะอาดส่องแผ้วได้ใหม่ มันทำให้ความลึกลับสงสัยของเราหมดสิ้นจากใจได้ใหม่ มันให้เราพ้นจากกิเลสไปได้ใหม่ เอวัง